

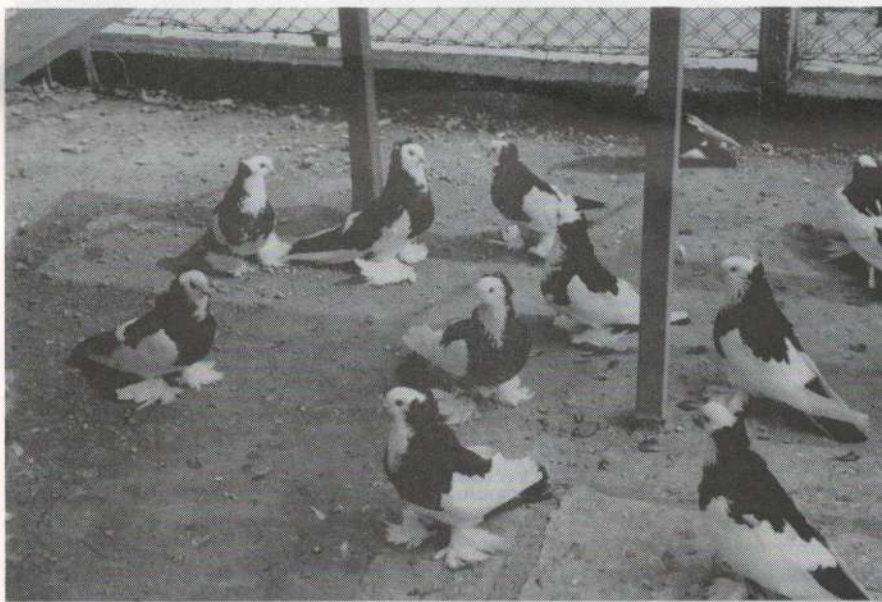
Hatszáz kilométer

MAGYAR ÓRIÁS-nézőben

1986 augusztusában Győr-Sopron-Moson megyéből Somogyba és Baranyába utazott a Magyar óriásgalambot tenyésztők egy csoportja. Az útról és a tapasztalatokról *Kanczler József* számolt be a Galambjaink 1987. évi márciusi számában. Az akkori „csapat” tagjai: *Hegedűs László* tétí, *Szijj Dezső* rábaszentandrászi, *Kanczler József* ajkai tenyésztő és e sorok írója volt. *Molnár István* Marcaliban csatlakozott hozzánk.

Hat év múltán, 1992 októberében ismét útnak indultunk, de a csoport összetétele részben megváltozott. *Hegedűs László* és *Kanczler József* nem tartott velünk. Különösen sajnálatos, hogy *Kanczler József* azóta felszámolta Magyar óriásgalamb-állományát, pedig a barátjaink tenyésztésében már igen szép eredményt ért el. Helyettük *Nagy Imre* tápi és *Marci József* kisvárdai tenyésztők utaztak velünk.

Marci József, *Nagy Imre* s *Szijj Dezső* vendégként érkezett Kisvárdáról, hogy viszonzza a két meghívó 1992 augusztusi látogatását. A fenti sorokból kitűnik az örvendetes tény: a fajta szeretete nyilvánul meg abban, amikor az ország egyik végéből a másikba utaznak, és baráti kapcsolatot építenek ki.

Szívhátú Magyar óriás galambok a röpdében
Tenyésztő és fotó: Willand Mihály

Marci Józsefet Nagy Imre várta a győri vasútállomáson. Onnan Győrszemerére jöttek. Fekete szívhátú állományom megtekintése és tartalmas eszmecsere után Táp községbe utaztunk *Nagy Imréék*-hez. A galambok éjszakába nyúló mustrája után rövid alvás, majd hajnali 4 órai ébredés, indulás a hosszú útra.

A mérleg a galambpadlás tartozéka!

Táp község szerényen húzódik meg az országos hírv Pannonhalma szomszédságában. Itt él *Nagy Imre*, aki néhány éve szinte berobbant a Magyar óriástenyésztők élvonalába. Tanúsítja ezt az 1990. évi országos kiállítás, ahol a 135 Magyar óriásból mindössze 5 lett kiváló, közülük kettő *Nagy Imréé*. A kaposvári fajtaklub-kiállításon az ő tojó galambja lett fajtagyőztes. A siker titka? Körültekintő volt az el-

ső párok beszerzése alkalmával. Tapasztalt tenyésztőktől vásárolt, és csak jó galombokat. Kikérte és megfogadta az idősebb tenyésztők tanácsait, beszerezte és folyamatosan tanulmányozza a legújabb szakirodalmat. Szigorúan, könyörtelenül selejtezett.

Nagy Imrének ma már húsz pár, mindinkább egységesedő galambállománya van. Tigrisarka, fekete és fehér színű galambjainak súlyát négyhetes koruktól rendszeresen méri. Súlyhatáron aluli kifejlett példányt nem tűr meg a padlásán. A fajtaleírásban megkövetelt testfelépítést, testtartást szeretné megközelíteni törzsellománya minden tagjánál. Kapcsolatai szerteágazóak, sok tenyésztő állományát ismeri. Ha következetesen halad a megkezdett úton, néhány év múlva az egyik legértékesebb Magyar óriásállomány az övé lehet.

„Ezeket a galombokat nem lehet kézbe fogni, csak ölelni!”

Kora reggel megszólalt a csengő lakásomon. Ígéretükhöz híven az ajióban álltak *Nagy Imre* és *Marci József*. Hat óraker már Rábaszentandrászon voltunk. Kedves fogadtatás, reggeli után *Szijj Dezső* felvezetett bennünket galambpadlására. Kézbevé-

tellet próbáltunk véleményyt alkotni a tíz pár tigrisarka és fekete galambról. Ekkor szaladt ki *Marci József* száján a humoros, de őszinte, találó megjegyzés: „Ezeket a galombokat nem lehet kézbe fogni, csak ölelni!” Valóban, ilyen súlyos és hatalmas példányokat ritkán lehet kézben tartani. *Szijj Dezső* a széles mellű, mély törzsállású galambjain a hosszú, ívelt mellcsontot elsődlegesnek tartja, mert csak erre rakódhat fel a telt izomzat. Ő a tigrisarka rajzváltozat kedvelője: törekszik a hibátlan rajzra, a fekete nagyvevőkre, kormánytollakra és lábtollazatra. Egyszínű feketéket jól örökítő tigrisarkakkal azért állít párba, hogy az utódok ki ne világosodjanak.

Sokan leírták, elmondták már: a tenyésztőknek jobban kellene segíteniük egymást. *Szijj Dezső* galambpadlásán a segítőkésznek olyan példájával találkoztam, ami ugyancsak párját ritkítja. Vendéglátónk így szólt *Marci József*-hez: „Jóska, te már kisegítettél engem jó galambokkal, most szeretném viszonzni. Egy év tenyésztésre elviheted a neked tetsző legszebb galambot!” Úgy gondolom, az ilyen kölcsönös segítő szándék a fajta tenyésztésének magasabb színvonalát eredményezi.

Az egyenlő szárú háromszög és a Magyar óriás galamb

Rábaszentandrástól már négyen ültünk a Daciában. Úticélunk következő állomása: Marcali. Az őszi táj szomorkás, itt-ott ködös, de 8 óra után felszáll a köd, egymás után elénk tárul Sümeg vára, a Balaton-felvidék, a Balaton, Keszthely. Felemelő érzés, az egyik legszebb magyar táj! Kilenc óraker Marcaliban vagyunk, a Magyar óriás galambokat tenyésztők egyik központjában.

Molnár István családi háza udvarán várt már bennünket. A galambok közé csak egy pohár vörös bor után mehettünk. Amikor ki-

tessekelte kb. 30 galambból álló tigristarka, fekete és vörös állományát az udvarra, néhány percbe telt, amíg a nagyszerű látványtól szóhoz jutottunk. Egységesen mély állású, széles mellű, keskeny farkú, hatalmas lábtollú, magas fésűvel díszelgő példányokat láthattunk. Vörösek nem kíván tenyészteni, csak a fej javítása és a még mélyebb törzsállás rögzítése érdekében szerzett be néhány példányt *Niklai János* állományából.

A fajtaleírásnak minden követelménye lényeges. Mégis talán minden tenyésztőnek van a fajtaleírás követelményei között olyan, amelyre különösen ügyel törzsállománya kialakításakor. *Molnár István*nál ez a galamb alakja, formája. Nem szíveli az ún. „csőgalambot” – gyakran használja ezt a kifejezést –, legyen az akár minden más tekintetben (testnagyság, szín, fésű, lábtoll stb.) kifogástalan. Csak a vállban széles példányokat tartja értékeseknek. Ha a galamb hossza a fajtaleírás szerint 45–50 cm, akkor a szárnybúboktól a fark végéig pedig kb. 36–38 cm. Ha a galamb fölé képzeletben elhelyezünk egy egyenlő szárú háromszöget, melynek alapja a szárnybúbok közötti távolság, szárai pedig a szárnybúbok és a fark vége közötti távolság, akkor megkapjuk kb. a fenti méreteket. Az ún. „csőgalambnál” a szárnybúbok közötti távolság az itt leírtáznál jóval kevesebb, a farkszélessége pedig a 2 tollnyinál jóval több.

A legszebb hímek jutalma: „többnejűség”

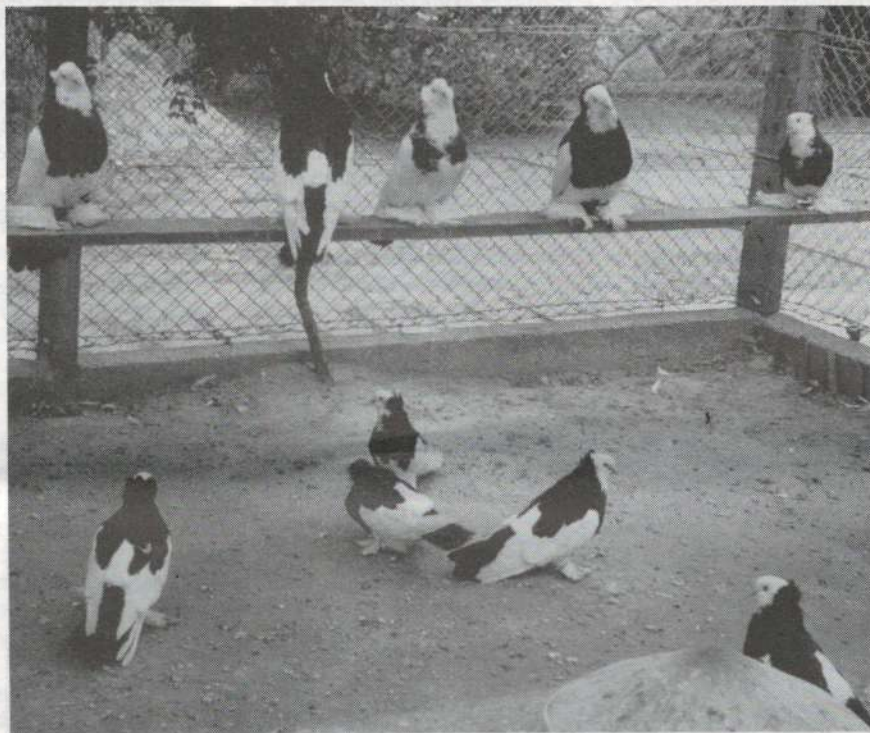
Molnáréktól – most már megtöltve a Daciát – *Niklai János*hoz vitt az utunk, a vörös színű Magyar óriások országos híru tenyésztőjéhez. A kb. harminc egyedből álló vörös és egynéhány sárgából álló csapat tenyésztőjük magas szintű szaktudásáról tett tanúságot. *Niklai* sporttárs művészi fokon bánik az élő anyaggal, mert valóban már művészetnek mondható, ahogy évtizedek óta formálja állományát. Ilyen egységes állományt kevés tenyésztő mondhat magáénak. Közismert, hogy ebben a fajtában talán a vörös színt a legnehezebb tenyészteni. *Niklai János*nak is van és lesz is még bőven gondja a szép telt szín tekintetében, de ő a szép szín érdekében nem hajlandó egy kicsi engedményre sem a testfelépítés, sem a testtartás, sem a nagyság és a súly rovására. Több 1 kg-on felüli példánnyal rendelkezik. Ezek a hatalmas galambok bizony már gyakran törnek a tojásokot. Ezt kiküszöbölendő postagalambokat használ dajkának. Hímekre épített vérvonaltenyésztést folytat. Ami különleges: egy hím mellett három tojót tart. Miután megvan a két tojás, a hím a következő tojával párosítja, a tojásokat a posták költik ki, ők nevelnek. Arra azonban ügyel, hogy egy tojó egy tenyészében legalább egyszer neveljen. Bizonyára vitatható ennek az eljárásnak hosszú távon a helyessége. Az azonban tény, hogy házigazdánk állományában jelentős a szaporulat, a fiatalok minősége elismerésre méltó, az állomány egységes. Hasznos lenne, ha *Niklai* sporttárs szaklapunkban részletesebben írna tenyésztési módszeréről.

Ahol az őrzők is csak fehér színűek lehetnek

A kiadós eszmecsere és a vásárlás után *dr. Schaffer Károlynak* a város szélén kialakított tenyésztelepére mentünk. Meglepődtünk, amikor megláttuk a galambokat őrző négy komondort. Addig nem is mehetünk a galambok közé, amíg a minket szíves vendéglátással fogadó házigazda meg nem kötötte az idegen számára veszélyes állatokat.

Dr. Schaffer Károly csak fehér színben tenyészti a Magyar óriá-

sokat. A kb. 40 egyedből álló állomány első látásra is megkapó volt. Valóban igaz, hogy fehér színben rendkívül dekoratív kedves fajtánk. No meg a fehér színűek tenyésztőinek nem kell bíbelődniük a rajzhibákkal, a matt színnel, összpontosíthatnak az egyéb fajtakövetelményekre. Persze azért nincs könnyű dolguk a fehéreket tenyésztőknek sem. Tudjuk, néhány évtizede voltak az országban szép fehér állományok, de a legjobb fehéreket felhasználták a babosokhoz, meg sokat ki is vittek az országból. Most is keresettek, főleg német és arab tenyésztők körében. Örvendetes a fehérek egyre nagyobb arányú, egyre jobb minőségű megjelenése a kiállításokon. Ebben szerepe van *Schaffer* doktornak, aki sokat tett és tesz a fehérek minőségének javításáért. Állománya szemlélése során kerestem azoknak a galam-

Szívhátú Magyar óriás galambok a röpdében
Tenyésztő és fotó: Willand Mihály

boknak az utódait, melyeknek büszke tartását, csodálatosan magas körfésűjét, a kifejezetten feltűnő forgókkal megcsodáltam már néhány kiállításon. Találtam is hasonlót, nem is keveset.

A szelídség a Magyar óriás fajtatulajdonsága

Marcaliból Gyótapusztára utaztunk. Itt gondozza 26 egyedből álló feketebabos, fekete és tigristarka állományát s tenyésztéssel gyarapítja is őket *Gyuricza József*. Galambjait az udvaron szemlélhettük meg. A kézbevitelhez szoktatott állomány kitűnt szelídségével, nyugodtságával. Tenyésztőjük bármelyiket hajsolás nélkül megfoghatta az udvaron. Szelídségük mellett azonban a galambok hatalmas testmérete, súlya is segített tenyésztőjüknek, hogy egyenként kézbe adhatta azokat. Szinte kivétel nélkül „óriás testű, zömök, széles mellű, mély törzsállású... arányos testalkatú, erőt és méltóságot kifejező” példányok voltak – ahogy az a fajtaleírásban olvasható.

Ahol a varjú csak a színében lehet minta

Gyótapusztáról – jelentős kitérővel – Balatonboglárra érkeztünk. Itt *Ozváry István* fogadott bennünket. Kb. 40 példányból álló állomá-

nyának nagy többsége egyszínű fekete. Van még néhány feketebabos és fehér galambja is. Elhelyezéstük korszerű, esztétikus. Tenyésztőtársunk közölte velünk, hogy a jövőben csak fekete színben kívánja tenyészteni a fajtát. Ozváry István még csak egy éve tért át a Magyar óriás galambok tenyésztésére. A tenyésztésben – más fajtákat illetően – tapasztalt, ez meglátszik az indulóállományon is. Állománya most alakul, de galambjai között már több kiválóan ígéretes példány látható. A fajtaleíráshoz szigorúan ragaszkodik. Egyéb fajtakövetelmények elérése mellett a lakkfekete szín rögzítésére törekszik. Az ő példája is igazolja dr. Török István neves szakírónk javaslatának igazságát, amikor a Galambjainkban kifejtette, hogy a magas színvonalú tenyésztést elősegíti, ha egy tenyésztő egy fajtát tenyészt, azt is lehetőleg egy színben. Aki ilyen színről tud indulni, mint Ozváry István, és következetesen ki is tart elkövetése mellett, viszonylag rövid időn belül érhet el jelentős sikereket.

Haszon- vagy díszgalamb-e a Magyar óriás?

A fajtabesorolás szerint haszongalamb. A tenyésztés gyakorlata szerint viszont elgondolkodtató, hogy egyre több a dajkákkal dolgozó tenyésztő. Ezt az irányzatot a fajtaklub is propagálja. Sásdon, útunk végállomásán, Künczler Józsefnél azt láttuk, hogy hatvan példányos fekete, feketebabos és vörös színű állományához nem tart dajkákat. Galambjai életerősek, kiválóan költenek és nevelnek. Igaz, a nagy testű példányok mellett láttunk kisebbeket is. Lehet, ezek besegítenek az 1 kg körüli társaiknak.

Tervünk szerint még tovább utaztunk volna Szigetvárra, Dencsházára, de besötétedett már, amikor Sásdon elbúcsúztunk. Váratlanul

egy nyárias zivatar tört ki, dörgött, villámlott, és ez is hozzásegített a döntéshez: visszafordultunk. Talán most is szerencsésebb lett volna augusztusban útra kelni, mint hat éve tettük, októberben már nagyon rövid a nappal. Akkor több állományt láttunk, messzebbre jutottunk, most viszont alaposabban körülnéztünk. Olyan állományokat láttunk, amelyeket nem lehetett hamar otthagyni.

A hosszú út során volt időnk a látottakat alaposan megbeszélni, elemezni. Összevethettük a hat éve tapasztaltakat a mostaniakkal. Főbb megállapításaink:

- Dunántúlon a Magyar óriást tenyésztők tábora – ha nem is látványosan – kisebb lett;
- a tenyésztők egy-két szín, rajzváltozat tenyésztésére specializálódnak;
- csökkent az állományokon belüli tenyészpárok száma, gyakrabban a 10–15 páros tenyésztet;
- elterjedt a dajkagalambok használata, ez ellentmondónak tűnik a Magyar óriás haszongalamb jellegével;
- a tenyésztői kapcsolatok szerteágazóbbak – főleg a fiatalabb generáció mozgékonyasága (gépkocsi) eredményeképpen; a vásárlások, cserék hozzájárulnak a minőség javulásához;
- az utóbbi két év országos kiállításain, a fajtaklub-kiállításokon elért eredmények nem tükrözik híven a fajta tenyésztésének színvonalát, jelentős ugyanis azon országos híres tenyésztők száma, akik galambjaikkal távol maradtak ezekről a kiállításokról.

Willand Mihály
Győrszemere